
V
B
C
C. R. BIBLIOTHECA
UNIVER. IAGELL.
CRACOVIENSIS

Z B I O R druków procesowych z XVIII. i XIX. w.

Tom II.

Nr. 1.	Elsner i Wisogierdowie r.1782.	szt.	1.
" 2.	Froelichowie r.1799.	"	3.
" 3.	Goldynga r. 1765.	"	2.
" 4.	Grabowski i Siebeń etc r,1799.	"	1.
" 5.	Grabowscy r. 1799.	"	2.
" 6.	de Grothuz i Piotr Książę kurlandz.r.1779	"	1.
" 7.	Grużyński i Podberescy r. 1799.	"	3.
" 8.	Haudring i Klüchzner r. 1779.	"	3.
" 9.	Haudringowie i Platerowie r. 1780.	"	2.
" 10.	Janowicz i Chodakowscy r. 1799.	"	1.
" 11.	Izraelowicz i Radowicki r. 1799.	"	2.
" 12.	Hryniewicz r. 1774.	"	1.
" 13.	Jezuici toruń. i Magistrat toruń. r. 1724.	"	3.
" 14.	Jasna Góra i Kłobuck r. 1790.	"	2.
" 15.	Jocz i Downarowicz r. 1800.	"	1.
" 16.	Kaczanowska i Brzozowski 1799.	"	1.
" 17.	Kalenkiewicz r. 1760.	"	1.

REPLIKA

Z Strony Ur: Jana Zygmunta ab Haudryng, Przeciwko Ur: Ernestowi Frydery-kowi a Klüczchner.

DWa są Dekreta, *Jeden* sub die 21. Men: Januarii Anno 1779. *fol.* 305. Ktory ob non petitum in tempore Apostolorum, uznał Appellacyą pro desertata. *Drugi* in negotio principali sub die 20. Men: Januarii A. 1778. *fol:* 40. ktory zkassowawszy Dekret Sędziego Sedburskiego, Preskrypcyą w tey Sprawie uznał, y nie kazał Ur: Klüczchnerowi ustąpić z Dobr Powiden.

Pierwszy więc Dekret, iako tamuiący wstęp do Sprawy, rozeznać należy nasamprzod, czyli iest prawnym, lub nie?

Już dowiedziono w Produkcie Sprawy, że Fatalia Appellationis są w Podziale troiakim interponendæ, introducendæ, & prosequendæ Appellationis ad Superiorem. Y te są istotne według Prawa powszechnego y Prowincyonalnego Appelluiącemu ab inferiori ad Superiorem kondycye do zachowania; Aby założył w czasie Appellacyą, aby wprowadził ad Judicium Appellationis, y aby prozekwował także w czasie.

Ur: ab Haudryng non arguitur od Strony o niedopełnienie tych kondycyi istotnych, lecz mniey prawnie y potrzebnie dla przedłużenia tylko Sprawy, y pomnożenia Protokułu Processowego, użyła Strona z zastarzałey y porzuconey Jurisprudencyi Fatale petendorum Apostolorum.

Ta ceremonia żądania Apostolorum nie iest in usu in Appellatione Judiciali, lecz tylko prætenditur in Extrajudiciali. *Bowiem* Appellacya, albo zakładana bywa zaraz stante pede po sentencyi publikowaney præsente Judice: Et in continenti po daniu od Stron racyi admissibilitatis, & è contra; resolvitur: że dopuszczona lub niedopuszczona Appellacya. Albo zakładana bywa Extrajudicialiter coram Actis publicis: w takim więc razie o tey ceremonii Apostolorum, Processu osobnego prætenditur formowanie de admissibilitate, vel non Appellationis extraordinariè interpositæ.

Y w tym razie Ur: ab Haudryng arguitur, że chociaż w czasie założył Appellacyą, bo Sentencya wypadła diebus 20. Januarii 1778. à Appellacya diebus 27. Ejusdem Mensis, adeoque intra decendium; wszelako, iż nie prędko iakoby Process formować zaczął de his Apostolis, to iest: de Appellationis delatione vel refutatione, bo dopiero in Juridica 2da in Januario Roku 1779. y ztąd Fatale objicitur ab adverso.

Pominąwszy więc to, że ten Process de Apostolis petendis iest mniey potrzebny, bo tylko Sprawę przewłoczy, Aktow pomnaża, y Strony

)a(ny

ny nim in Expensis enervantur; a pokazawszy, iż dosyć iest według Prawa założyć Appellacyą w czasie, wprowadzić ad Superiorem, y onę prozekwować, co też zrobił Ur: ab Haudryng; Processu znowu de petendis Apostolis choć niepotrzebnego, wszelako użył, y że Fatale onemu objectum wcale nic nie szkodzi, odpowiada się na Strony wnioski.

1mo. Choćby Strona ewinkowała dla siebie pro certo, chociaż superfluo, że petitio Apostolorum in casu ertraordinariæ Appellationis, y Process iest in usu w Kurlandyi; Na tym iednak zawsze upada, że czas petendi Apostolos nie iest in Lege Curlandica przepisany, ani in Diplomate Prussico Appellatorio 1615. naymnieyszey wzmianki de Apostolis nie masz: Owszem w nim tylko Appellationes takie, y sposob Appellandi taki, iaki iest w Prawie pospolitym, znayduie się przepisany, sine requisitione Apostolorum w Słowach = „Tali casu Appellatio ex-„tra ordinem vel in quocunquè alio Jure, vel ad Acta quæcunquè, vel „etiam apud Notarium publicum interponatur, eaque interposita ad No-„titiam Partis, contra quam Appellatum est, Judiciique ejus, à quo ap-„pellatur, deducatur, ac in omni Appellatione sive Ordinaria sive extra-„ordinaria, etiam sine ulla Judicii Assignatione, aut partis Citatione in „Judicio Nostro Terminum pro Jure habere debeant postridie post 12. „Septimanas à tempore Appellationis exactas =

Y tak też zrobił Ur: Haudryng: założył Appellacyą, a przeto ani Apostolos nie potrzebował na mocy Diplomatis 1615. Wszakże trzyma się go Strona, ale Konwikcya z niego przeciw Stronie iest.

Gdy więc ani in Lege Curlandica, ani Diplomate Prussico nie masz nic de Apostolis, dopieroż de Fatalibus, proszenia ich; Więc Sentencya Judicii Ducalis y Strony obrony do iey utrzymania ex Diplomate eodem brane, in Supposito erroneo znayduią się,

Więc znowu nie maiąc Prawa Kraiowego, trzeba się trzymać pospolitego, czyli raczey Prawa Imperii, ktore sobie te Xięstwo ostrzegło circa Pacta Subjectionis, ktorego nawet używało w czasie Dominii Hermistrzow; a ostrzegło w Przywileiu Roku 1561. *fol*: 84. w Słowach = „Non solùm Germanicum Magistratum, sed & Jura Germanorum propria „& consueta concessuram, permissuram, & confirmaturam esse =

A z tego znowu Prawa dowiedziono iest w Produkcie Sprawy, że Petitio nawet Apostolorum nie iest potrzebna, ex Lege & Ordinatione Cameræ Imperialis, w Słowach = „Requisitio Apostolorum prorsus non „est necessaria, sed omitti impune potest, nihilominus & consistit Ap-„pellatio =

In Sequelam ktorego Prawa taki iest usus w Kurlandyi, co dowodzi Dekret 1747 w Słowach: = „Quod in Legibus Patriis horum Du-„catuum nullum fatale petendorum Apostolorum expressè præscriptum „sit, introducta verò in Judicio Supremo observantia, ut ille, qui à Sen-„tentia ab Inferiori Instantia prolata appellavit, Appellationemque tri-„bus in Juridicis debitè per Inscriptionem in Regestrum Partium coram „Judicio Supremo non prosequeretur, Appellationem suam amisisset =

Tu Strona objicit, że iest usus petendi Apostolos, gdy sam Ur: Haudryng prosił o nie? ℞. Nie iest to w Kwestyi, czy iest zwyczay proszenia Apostolos w Xięstwie Kurlandyi, bo to non negatur, chociaż niepotrzebnie, y z enerwacyą Stron, iako wyżey deductum: Ale iest w Kwestyi, czy Fatale petendi Apostolos iest w Prawie Kraiowym prze-

pisane,

pisane lub nie? Co znowu gdy iest iawno z Dowodow przywiedzionych, że nie iest Constitutum fatale, przeto znowu wynika, czy fatale te ma mieysce w Kurlandyi, podług Prawa pospolitego.

Y tu Srrona Ur: Klüczchner w Odpowiedzi swey na Induktę Ur: Haudrynga chwycił się wniosku ze Strony Ur: Haudrynga, ktory był: że fatale petendorum Apostolorum według Prawa pospolitego w iednym mieyscu iest 30. w drugim 50. &c.

℟. Prawda, że w Produkcie iest ten Dowod fataliorum, ale nie dla tego, aby był zachowywany y w Kurlandyi; bo Ur: Haudryng chcąc w swey Indukcie dowieść gruntownie, co to są Apostoli, zkąd wypływaią, y iakiie ich fatale, opisał to w swym Produkcie z dowodu Prawa pospolitego. Lecz czemuż Strona przemilczała Odpowiedź na dalszą osnowę tey Indukty, to iest: że choć de Jure Communi fatale Petendorum Apostolorum w iednym mieyscu iest dni 30. a w innym 50. ale Camera Imperialis od tego odstąpiła, consequenter y Xięstwo Kurlandzkie poszło za tymże Prawem, ile sobie ostrzegło Jus Germanorum circa Pacta, co dowodzi Dekret 1747. Ze fatale petendi Apostolos, ani in Legibus Patriis horum Ducatuum, ani in Fori observantia nie iest, lecz tylko kto per tres Juridicas Sprawy swey nie wpisuie, y nie popiera, beneficium Appellationis amittit.

Ur. więc Haudryng dopełnił to, bo po zapadłey Sentencyi 20. Januarii 1778. y po założoney Appellacyi extrajudicialiter 27. ejusdem Mensis, zapozwał pro Secunda Juridica, pro impetrandis Apostolis, to iest na Sądy Trzechkrolskie 1779. idque sub Die 23. 9bris 1778. *iako in Actis folio 273.*

Mie mogł zaś zapozywać po prima Juridica, bo musiał Process formować wprzod o Extradycyą Obligu U. á Meden, ktory był złożył pro Cautione, ponieważ ten mu był potrzebny, a inny U. Slipenbacha dał, co się działo in Majo 1778. A przeto poki ta odmiana Kaucyi nie była załatwiona, dopoty nie mogł wprowadzać Processu de petitione Apostolorum: Dwie bowiem Jurydyki, czyli Kadencye Sądow Xiążęcych, juxta formulam Regiminis 1717. ustanowione, iedna circa Festum Trium Regum, druga circa Sanctissimæ Trinitatis. *Legatur folio* 102.

Ztąd nakoniec iest, że gdyby też fatale prætensum od Strony było takie czy to z Prawa, czy ze zwyczaiu, iakie Strona żąda, y wmawia iedynie na przytłumienie Sprawy; tedy akceptacya Kaucyi przez U. Klüczchnera iuż post prætensa fatalia, sprawiłaby to, iż cum exceptione fataliorum nie mogłby być słuchany. Tym bardziey zaś gdy ani z Prawa żadnego, ani ze zwyczaiu Kurlandyi te fatale non servatur: Przeto prożna Strony była excepcya fataliorum, niepotrzebny Process o to, y nieprawna Sentencya, à qua Appellatum.

2do. Co do istotnego Interessu.

Rzecz cała non sistit na tym, czyli Ur: Klüczchner może się zasłaniać Preskrypcyą na przeciw Akcyi Ur: Haudrynga?

Ze Dobra Lowiden były y są onerata Pacto Juris retractûs, consequenter reluitioni obnoxia, to nieomylna, bo Tranzakcya 1751. evincit.

Ze nie mogły być wolnie przedawane, y to prawda, bo Kondycyi retractûs podlegały z mocy teyże Tranzakcyi: a przeto y przedaiący y

 kupuiący

kupuiący też Dobra nieprawnie zawierali Tranzakcyą. Tak mowi Pra-- Kurlandzkie §. 98. folio 128. w słowach: ⩵ „emere & vendere omnes „promiscuè possunt, qui liberam non definitam adstrictamque rerum sua- „rum facultatem habent„ ⩵ Kupuiący przeto nie nabył Prawa do Dobr Lowiden, gdy były podległe Prawu trzeciego, to iest U. Haudrynga Aktora, bo rzecz między dwiema czyniona, trzeciemu nie szkodzi.

Kupuiący, to iest Ur: Klüczchner był (mowiąc Termino legali) in mala fide, bo wiedział o Prawie cudzym do tych Dobr przy Tranzakcyi 1759. bo sobie ewikcyą ostrzegł; więc Preskrypcya mu na obronę nie służy, bo requisitum do Preskrypcyi nie tylko titulus, nie tylko Possessya, ale principaliter bona fides, że nie wiedział de Jure tertii, według całego Prawa potrzebna iest, y koniecznie requiritur, inaczey w pomocy bydź mu nie może Preskrypcya. Tak mowi całe Prawo y Cywilne y Kanoniczne, tak y Kurlandzkie w §. 152. *folio* 135. ⩵ „Neque Bona do- „talia Uxoris, neque Pignori data, aut cum pacto reluendi vendita „præscribuntur, quod malæ fidei Possessor nullo tempore præscribat ⩵

Ur. więc Klüczchner nabywaiąc rzecz pod Prawem Aktora będącą, y wiedząc o tym zupełnie w czasie zawieraney Tranzakcyi, iako piszący sobie w tym celu Ewikcyą, convincitur tym samym iawnie de notitia Juris alieni, a przeto convincitur, że był z początku, y aż dotąd iest malæ fidei Possessor, a przeto Jus & remedium præscriptionis naprzeciw Akcyi Ur: Haudrynga nie nabył, consequenter exceptio ex titulo Præscriptionis usurpata nie mogła y nie może tamować Akcyi Ur: Haudrynga pro Bonis retrahendis & reluendis,

Obiekcya od Strony, że Ur: Haudryng zamilczał quasi fatale, nawet Odpowiedzi nie potrzebuie, bo wprzod należy: iżby Strona usprawiedliwiła siebie de bona fide, będąc Aktorką swoiey Excepcyi ex titulo Præscriptionis formowaney; ale iakże może wyprobować bonam fidem, i czym? nie przysięgą, bo pierwszy rodzay Dowodu z Dokumentow, a Dokument Anni 1759. convincit, że wiedział, więc był malæ fidei Possessor od początku y teraz, a będąc takim, nie zyskał y nie ma titulum Præscriptionis, a nie maiąc titulum ex Præscriptione, nie może bydź prawna Excepcya contra Actionem reluendi formowana, y za cały fundament Sprawy ku odsunięciu Prawa Ur: Haudrynga użyta.

Wszakże według Prawa cytowanego Kurlandzkiego iawno iest, że malæ fidei Possessor nullo tempore præscribit. Jeżeliby też podobało się Stronie użyć Prawa pospolitego, ktore zdaie się bydź łaskawsze pro Possessoribus malæ fidei, to trzeba na to longissimam Præscriptionem. *Rdmus Lipski Cen*: 1. *Obs*. 76. *per L. Codi*: *de Præscr*: *long*: *tem*: *in Verbis* ⩵ „Quamobrem communiter omnes DD. Juris hanc longissimi temporis „Præscriptionem etiam malæ fidei Possessori prodesse tradunt ⩵

Longissima zaś præscriptio według Prawa iest lat 30. na wyprobowaniu czego deficit Ur. Klüczchner in Notorio: Y na tym byłoby dosyć, gdy Strona suam Exceptionem ex titulo Præscriptionis naprzeciw U. Haudryngowi formatam nie wyprobowała, gdy in titulo asserto Præscriptionis propter malam fidem upada.

Wszakże dla satysfakcyi Strony, y na te zamilczenie, czyli fatale U. Haudrynga od odpowiada się.

Nayprzod: In facto Notorium est ex Actis, że absentia à Patria, idquè Militiæ Causa Ur. Haudrynga była ad Annum 1764. ad Diem 3.

Aprilis.

Aprilis. Więc w tyw czasie ab Anno 1759. ad 1764. nie potrzeba żadney pilności ad interrumpendam Præscriptionem, chociażby etiam contra bonæ fidei Possessorem; non obstante objectione Strony w tym mieyscu, że co innego Milicya in Patria, a co innego extra Patriam, y że Rzymianie pisząc Prawo & beneficia indulgendo Militiæ, mieli pro objecto Militiam in Patria; bo ta dystynkcya iest tylko z rozumu a nie z Prawa, dosyć iest aby Milicya nie była contra Patriam, a czy extra lub intra Patriam, to beneficium rowne, bo = ubi Lex non distinguit, neque nos distinguere debemus. =

Potym wszak y to Notorium ex Legibus, że od wiadomości konieczney Prawa, etiam in damnis evitandis, wyięte są Osoby, iako to: Zołnierz, Niewiasta, y Małoletni: *Rndmus Lipski Cent.* 1. *Obs.*77. *Nro* 12. *per L. final. Cod. de Juris & facti ignorantia. in Verbis* = „ Exceptis tamen certis Perso-„nis, quæ Jura scire non tenentur, utpote Militibus, Fæminis & Minoren-„nibus, tum rusticis. „ =

Powrociwszy Ur. Haudryng ex Militia nie znał Prawa, chociażby absque diligentia Juridica czas mu iaki upłynął, szkodzić mu to nie powinno. Wszakże zrobił pilność in Actis publicis, że gdy nie mogł propter angustiam temporis notitiam sibi necessariam acquirere, & consilium ad res suas ordinandas aptum capere potuisset, uczynił wszelako reservationem Jurium contra omnia præjudicia, iakieby się pokazały, w Roku 1765. folio 73. Ponawiał ie potym corocznie aż do rozpoczęcia Sprawy.

Wszakże te Actus in proprio Districtu były czynione, doszły do wiadomości Strony, y zdolne były według Prawa, gdyby nawet bonæ fidei Possessor był U. Klüczchner, ad interrumpendam Præscriptionem, według Prawa Kurlandzkiego folio 154. w słowach = „ Præscriptio interrumpitur, „si possessio sit litigiosa, ac si Possessor de mala fide, & quod injuste pos-„sideat, compellatus fuerit. „ =

Jakowey interrupcyi per Actus publicos wcale nie potrzeba było, bo sam sobie Ur. Klüczchner interrumpebat, gdy miał notitiam Juris alieni, y tym samym zostawał malæ fidei Possessor, nie mogący dopełniać nigdy preskrypcyi, propter conscientiam rei alienæ.

Wszakże znowu Protestacye y według Prawa pospolitego Præscriptionem interrumpunt. *Regierus in thæsauro Juris Communis*, *fol.* 456. *Nro* 51. w słowach = „Interrumpitur Præscriptio sola extrajudiciali inter-„pellatione „ = *Idem fol.* 603. *Nro* 10. = „Protestatio conservat Jus, quod „protestanti compellit, tamen Jus novum non tribuit. „ =

Podług Pawa także Koronnego, Manifesta czynione bronią Imienia Zastawnego od Preskrypcyi.

Ani nawet Sentencya, o ktorą rzecz, nie zaprzecza skutku Manifestow do tego celu, tylko motiva inadæquata kładzie, że w niektorych nie było wymienione Jus retractûs, ale tylko in generali reservatio Jurium adversus quævis præjudicia; Jakowe motiva z prawnością nie zgodne, bo generalny wyraz zamyka wszystko, ile gdy in specie poprzedził Manifest o Dobra Lowiden y następnie potym reassumowany.

Inne nakoniec pomnieysze wnioski Strony, iakoto, że denuncyacya bydź nie mogła przy kupnie, bo był Minorennis Ur: Haudryng; że przy Manifestach pieniądze powinien był zaraz składać; że Dobra

teraz

teraz zreparowane; same za sobą ciągną odpowiedź, to iest: że gdy Minorenni denunciare nie można było, to mu też ani czynność między dwiema szkodziła; że pieniędzy nie składał przy Manifeście; boby też ani Ur: Klüczchner Dobr natychmiast niewypuściłby, gdy do tak długiego Processu o nie teraz iest Powodem. Ze zreparowane Dobra, to też prævia Compensatione Melioramentorum Retractûs servatur. Ze nakoniec alleguie Strona renuncyacyą à Jure Retractûs, y od tey Sprawy przez iakieś oświadczone ugody; to być mogło in propositis, ale skutku nie wzięło, przez zapęd Strony do Processu.

A tak gdy Ur: Klüczchner malæ fidei Possessor był maiąc scientiam Juris alieni, consequenter titulum Præscriptionis dopełnić nigdy nie mogł, a ztąd excepcya iakby na fundamencie preskrypcyi formowana, nie prawna była y iest, przeto y §. cytowany 187. Ze intra Annum à die scientiæ vindicatio Bonorum ad Jus Retractûs ma być czyniona, nie pomaga Stronie y nie służy ad casum, bo to Prawo ściąga się ad Jus Retractûs, ktore titulo Sanguinis tylko competit, a nie do tego, ktore ex Conventione Actis Publicis insinuata wypływa, y naprzeciw takiemu Possessorowi służy, ktory in Bona fide versatur, w iakim stopniu nie iest Ur: Klüczchner, dla dowiedzioney w nim wiadomości Juris alieni.

Ani nawet §. 147. fol: 135. Præscriptionem inter præsentes Sexennium, inter absentes duodecem Annorum stanowiący, rowie z tych samych przyczyn nie może być przeciwko Ur: Haudryngowi, bo Prawo zawsze mowiące o preskrypcyi præsupponit Possessorem Bonæ fidei. Owszem ex ratione absentiæ iest za Ur: Haudryngiem.

A tak z przyczyn tych, y w Produkcie wyrażonych, niesie Ur: Haudryng Konkluzyą z prozbą pokorną do Majestatu, aby na mocy Preskrypcyi od Strony allegowaney, a nie dowiedzioney, nie odpadał od własności Przodkow swych, bo preskrypcyą, a ieszcze tym bardziey in male fidei Possessore, nazwało same Prawo, że iest iniquum remedium.

